

Sygn. VUa 52/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 czerwca 2016 roku

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Piotrkowie Trybunalskim,

Wydział V w składzie:

Przewodniczący: SSO Beata Łapińska

Sędziowie: SSO Urszula Sipińska-Sęk (spr.)

SSO Magdalena Marczyńska

Protokolant: st.sekr.sądowy Marcelina Machera

po rozpoznaniu w dniu 24 maja 2016 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z wniosku M. K.

przeciwko (...) Zespołowi do spraw Orzekania o Niepełnosprawności

w (...) (...) w Ł.

o ustalenie stopnia niepełnosprawności

na skutek apelacji wnioskodawcy M. K. od wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 1 października 2015r. sygn. IV U 75/15

oddala apelację.

Sygn. akt V Ua 52/15

UZASADNIENIE

Orzeczeniem z dnia 8 stycznia 2015 roku (...) Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w (...) (...) w sprawie (...) utrzymał w mocy orzeczenie (...) Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w R. z dnia 10 września 2014 roku w części dotyczącej zaliczenia M. K. do osób niepełnosprawnych w stopniu lekkim.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 1 października 2015 roku wydanym w sprawie o sygn. IV U 75/15 Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb. oddalił odwołanie M. K. od decyzji (...) Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w (...) (...) w Ł. z dnia 8 stycznia 2015 roku, sygn. (...).

Podstawę rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sądu Rejonowego:

Wnioskodawca od kilkunastu lat leczy się z powodu dolegliwości bólowych kręgosłupa. Po zachorowaniu w 1990 roku na świnkę doznał prawostronnej głuchoty.

Obecnie skarży się na bóle kręgosłupa l-s promieniujące do kończyny dolnej lewej oraz na niedoczulicę bocznej powierzchni lewego uda, drętwienie rąk, szumu uszne.

U wnioskodawcy stwierdzono:

- zmiany zwyrodnieniowo – dyskopatyczne kręgosłupa l-s z dyskopatią L1-L2 i L4 – L5 z przewlekłym zespołem bólowym obecnie w fazie zaostrzenia z obecnością lewostronnych objawów korzeniowych.
- prawostronną głuchotę;
- ubytek słuchu w uchu lewym w wysokości 13 dB
- przewlekły nieżyt gardła i krtani

Schorzenia neurologiczne skutkują zaliczeniem M. K. do osób niepełnosprawnych w stopniu lekkim. Istniejące schorzenie ogranicza sprawność ruchową wnioskodawcy w stopniu mieszczącym się w granicach lekkiego stopnia niepełnosprawności.

Istniejące schorzenia laryngologiczne nie pozwalają na zaliczenie wnioskodawcy do osób niepełnosprawnych.

Wnioskodawca mieszka sam. Gospodarstwo domowe prowadzi mu mama. Wnioskodawca zachował samodzielność w zakresie samoobsługi. M. K. prowadzi działalność gospodarczą.

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił na podstawie zebranych w sprawie dowodów w postaci opinii biegłych z zakresu neurologii A. P.

i otolaryngologii M. Z., twierdzeń wnioskodawcy oraz dokumentów zebranych w załączonych aktach (...) Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.

Dokonując oceny materiału dowodowego Sąd Rejonowy uznał za szczególnie istotne dla rozstrzygnięcia sprawy dowody w postaci opinii biegłych i twierdzeń wnioskodawcy.

Sąd Rejonowy wskazał, że biegli w sposób szczegółowy opisali schorzenia wnioskodawcy skutkujące uznaniem go za osobę niepełnosprawną z przyczyn neurologicznych, a biegły otolaryngolog wskazał, na brak przesłanek do stwierdzenia u wnioskodawcy niepełnosprawności z przyczyn laryngologicznych.

Według Sądu Rejonowego, dla oceny stopnia niepełnosprawności, kluczowe znaczenie miały, zeznania wnioskodawcy, w których szczegółowo wskazał na zakres istniejącej samodzielności i jej ograniczenia. Wnioskodawca, odnosząc się do opinii wskazał, iż nie zgadza się z wnioskami biegłych, podnosząc, iż na umiarkowany stopień niepełnosprawności wskazują istniejące choroby współistniejące. Sąd Rejonowy wskazał, iż do ustalenia stopnia niepełnosprawności konieczne jest upośledzenie zdolności samoobsługi w stopniu umiarkowanym bądź z przyczyn neurologicznych bądź laryngologicznych.

Zdaniem Sądu Rejonowego, pozostałe zarzuty wnioskodawcy w istocie nie stanowią merytorycznego zakwestionowania opinii biegłych, a w znacznej mierze odnoszą do subiektywnej oceny stanu jego zdrowia, a podnoszone przez wnioskodawcę sprzeczności są pozorne, bowiem biegli w sposób spójny i zupełny opisali stan zdrowia wnioskodawcy, potwierdzili wskazane przez wnioskodawcę schorzenia, jednakże ich wnioski co do zdolności do samodzielnej egzystencji są odmienne niż wnioskodawcy. W ocenie Sądu Rejonowego, wnioski biegłych są zgodne i znajdują potwierdzenie w opisie samodzielności wynikającej z zeznań wnioskodawcy.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Rejonowy uznał powyższe opinie jako zupełnie odpowiadające w sposób jasny i logiczny na pytanie Sądu dotyczące niepełnosprawności wnioskodawcy.

Po dokonaniu oceny materiału dowodowego Sąd Rejonowy wskazał, że odwołanie wnioskodawcy jest niezasadne.

Sąd Rejonowy podkreślił, że zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. Nr 123 z 1997 r., poz. 776 ze zm.) przedmiotowa ustawa dotyczy osób, których niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem o zakwalifikowaniu do jednego z trzech stopni niepełnosprawności.

Jak wskazał Sąd Rejonowy przez niepełnosprawność należy rozumieć trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy - art. 2 pkt 10 ww. ustawy. Zaś w art. 3 wskazuje, iż osoba może być niepełnosprawnym w stopniu lekkim, umiarkowanym i znacznym.

Jednocześnie Sąd Rejonowy podkreślił, że definicje pojęć znacznego, umiarkowanego i lekkiego stopnia niepełnosprawności ustawodawca zamieścił w art. 4 powyższej ustawy. Zgodnie z ustępem pierwszym tegoż artykułu do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Za osobę niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym zgodnie z art. 4 ust 2 uważa się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych. Osoba niepełnosprawna w stopniu lekkim to osoba o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne – art. 4 ust 3 ww. ustawy. W ustępie 4 powyższego artykułu ustawodawca zaś wskazał co należy rozumieć jako niezdolność do samodzielnej egzystencji - oznacza to - naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokajanie bez pomocy innych osób podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się i komunikację.

Sąd Rejonowy wskazał, że w przedmiotowej sprawie ubezpieczony M. K. został zaliczony przez (...) Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Ł. do lekkiego stopnia niepełnosprawności. Organ ubezpieczeniowy podnosił zaś, iż stan jego zdrowia mieści się w granicach lekkiego stopnia niepełnosprawności.

W ocenie Sądu Rejonowego należało zgodzić się z powyższym. Wnioskodawca nie jest osobą niezdolną do samodzielnej egzystencji, a stwierdzone u niego schorzenia nie wyłączają możliwości samoobsługi. M. K. doświadcza ograniczenia w samoobsłudze jednakże nie jest ona ograniczona w stopniu odpowiadającym umiarkowanemu stopniu niepełnosprawności lub wyłączona. Wnioskodawca zachował szeroki zakres samodzielności w życiu codziennym przy zaspakajaniu podstawowych potrzeb życia codziennego. Wnioskodawca nie wymaga stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji, ani częściowej i okresowej pomocy.

Z tych wszystkich względów Sąd Rejonowy, iż w przypadku ubezpieczonego zachodzą niewątpliwie przesłanki do stwierdzenia niepełnosprawności w stopniu lekkim. Nie zaistniały jednak przesłanki zawarte w definicji umiarkowanego i znacznego stopnia niepełnosprawności.

Dlatego też Sąd Rejonowy uznał odwołanie za bezzasadne i podlegające oddaleniu.

Apelację od powyższego wyroku w całości wniósł wnioskodawca zarzucając mu:

1. naruszenie przepisów prawa procesowego, które miały wpływ na treść wydanego orzeczenia tj. :

- art. 233§1 k.p.c. przez brak wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego, poprzez ocenienie kwestii stopnia niepełnosprawności skarżącego na podstawie pojedynczych opinii biegłych i nieuwzględnienie stanu zdrowia skarżącego

z uwzględnieniem całokształtu okoliczności sprawy, tj. łącznie wszystkich zebranych w sprawie opinii biegłych, które to łącznie wskazują na umiarkowany stopień niepełnosprawności, przy czym uchybienie to miało istotny wpływ na wynik sprawy;

- art- 232 zd. 2 k.p.c. oraz art. 285 § 2 k.p.c. poprzez niedopuszczenie z urzędu łącznej opinii biegłych na okoliczność ustalenia stopnia niepełnosprawności skarżącego, w sytuacji gdy poszczególne opinie biegłych nie były wystarczające i miarodajne dla ustalenia stopnia niepełnosprawności skarżącego;

2. Naruszenie przepisów prawa materialnego, a w szczególności:

-art. 4. ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. Nr 123, poz. 776 ze zm.) poprzez uznanie wnioskodawcy za osobę o lekkim stopniu niepełnosprawności, w sytuacji gdy wnioskodawca z uwagi na zły stan zdrowia jest niezdolny do samodzielnej egzystencji oraz osobą niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającej czasowej albo częściowej pomocy innych osób w pełnieniu ról społecznych czyli osobą o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

Wskazując na powyższe wnioskodawca wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie, że jest on osobą o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w myśl ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123 z 1997 r., poz. 776 ze zm.), ewentualnie uchylenie orzeczenia sądu I Instancji i przekazanie do ponownego rozpoznania.

Na rozprawie w dniu 24 maja 2016 roku wnioskodawca poparł apelację.

(...) Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w (...) (...) nie zajął stanowiska co do apelacji.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zważył co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego dokonane na podstawie opinii biegłego sądowego neurologa i laryngologa, którzy nie znaleźli podstaw do zaliczenia skarżącego do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności w rozumieniu art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz.U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 ze zm.) i przyjmuje je za własne.

Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz.U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 ze zm.) do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

Niepełnosprawność oznacza naruszenie sprawności organizmu skutkujące niezdolnością do wykonywania zatrudnienia w warunkach wolnego rynku oraz istnienie wymogu pomocy innej osoby w celu pełnienia ról społecznych w związku z ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Nie ulega wątpliwości, że skarżący ma naruszoną sprawność organizmu z uwagi na schorzenie kręgosłupa oraz upośledzenie słuchu. Nie mniej stopień naruszenia sprawności organizmu nie wyklucza jego zdolności do wykonywania zatrudnienia w warunkach wolnego rynku pracy. Wręcz przeciwnie skarżący takie zatrudnienie aktualnie wykonuje, gdyż prowadzi działalność gospodarczą. Z uwagi na zachowanie zdolności do wykonywania zatrudnienia, celem zaliczenia do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, skarżący, a nie Sąd – jak ten imputuje

w apelacji - winien wykazać, że ma ograniczoną możliwość samodzielnej egzystencji skutkującą koniecznością czasowej lub częściowej pomocy innych osób w pełnieniu ról społecznych.

Zdolność do samodzielnej egzystencji to zdolność do zaspokajania swoich podstawowych potrzeb życiowych. Dotyczy to z reguły możliwości samodzielnego poruszania się, spożywania posiłków, ubierania się, wykonywania czynności związanych z utrzymaniem higieny osobistej i załatwianiem potrzeb fizjologicznych. Już tylko z zeznań wnioskodawcy wynika, że nie wymaga on czasowej ani częściowej pomocy innych osób w zaspokajaniu swoich podstawowych potrzeb życiowych. Wnioskodawca mieszka sam, jest w stanie samodzielnie się najeść, umyć, zadbać o higienę, ubrać się, samodzielnie też prowadzi działalność gospodarczą. Gotowanie posiłków, w których skarżącego wyręcza matka, nie wchodzi w zakres podstawowych potrzeb życiowych. Tak samo jak przyniesienie węgla, czy wysmarowanie pleców.

Zarzuty apelacji w stosunku do opinii biegłych, w których skarżący odmiennie od biegłych ocenia swój stan zdrowia, są zatem li tylko gołosłowną polemiką z logicznymi i prawidłowymi wnioskami końcowymi opinii i jako takie nie mogą odnieść zamierzonego skutku

Tym samym za bezpodstawny uznano podnoszony przez wnioskodawcę zarzut naruszenia przez Sąd I instancji zasady swobodnej oceny dowodów wynikającej z art. 233§1 k.p.c. Ocena zebranego w sprawie materiału dowodowego jest domeną Sądu orzekającego. Podważenie tej oceny może mieć miejsce tylko w okolicznościach wyjątkowych, a mianowicie wówczas jeżeli pozostaje ona w sprzeczności z zasadami logicznego rozumowania, bądź też przeczy regułom doświadczenia życiowego. Żadna z tych okoliczności nie miała miejsca w będącej przedmiotem osądu sprawie. Sąd I instancji nie przekroczył reguł swobodnej oceny dowodów, do której jest uprawniony w myśl art. 233 k.p.c.

Bezzasadny jest także zarzut naruszenia przez Sąd przepisu art. 233zd. 2 k.p.c. w zw. z art. 285§2 k.p.c. poprzez niedopuszczenie z urzędu łącznej opinii biegłych na okoliczność ustalenia stopnia niepełnosprawności skarżącego.

Sąd ubezpieczeń społecznych nie ma bowiem obowiązku prowadzenia postępowania dowodowego z urzędu. Odrębny charakter postępowania nie wyłącza zasady kontradyktoryjności w tych sprawach, w tym wynikającej z art. 232 zd. 1 k.p.c. ciężaru dowodzenia twierdzeń przez ubezpieczonego w sprawie o ustalenie stopnia niepełnosprawności. Dopuszczenie przez Sąd dowodu nie wskazanego przez stronę (art. 232 zd. 2 k.p.c.) należy do dyskrecjonalnej władzy sądowniczej i jest uprawnieniem, a nie obowiązkiem Sądu. Sąd może dopuścić dowód z urzędu w szczególności wówczas, gdy uzna że przemawiają za tym szczególne okoliczności.

W przedmiotowej sprawie nie było potrzeby dopuszczania dowodu z opinii łącznej biegłego neurologa i laryngologa, o co wnosił w apelacji skarżący, gdyż schorzenia laryngologiczne – jak wynika z opinii biegłego M. Z., nie czynią skarżącego osobą niepełnosprawną nawet w stopniu lekkim. To schorzenia neurologiczne determinują stan jego zdrowia. Stopień ich nasilenia powoduje bowiem zaliczenie skarżącego do lekkiego stopnia niepełnosprawności, z uwagi na ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się jednak kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne. Skoro schorzenie laryngologiczne nie powoduje u skarżącego niepełnosprawności, to nie może ono wpłynąć na ustalenie wyższego niż w opinii biegłej neurolog stopnia niepełnosprawności. Tym samym zbędnym było dopuszczanie dowodu z łącznej opinii biegłych tych dwóch specjalności o co wnosił skarżący.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną.